

Plac Kolegiacki 16/3

61 – 841 Poznań

Recenzja rozprawy doktorskiej ks. Damiana Pawła Dziuby zatytułowanej „Historia zbawienia w nauczaniu Benedykta XVI . Studium katechetyczne” Warszawa 2020 napisanej w Katedrze Katechetyki Fundamentalnej i Materialnej Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie pod kierunkiem ks. prof. dr. hab. Piotra Tomasika

1. Ocena merytoryczna

Benedykt XVI wobec zjawiska zaniku wiary jako szansę zaradzenia widział przepowiadanie Jezusa Chrystusa w wielkości i czystości przeciwko różnym próbom dostosowywania i rozważniania. Realizował to poprzez swoje nauczanie i posługę. Świadectwem tego są m. in. publikowane dokumenty, wygłaszane środowe katechezy, homilie, rozważania, publikacje.

Dyrektorium ogólne o katechizacji wskazuje, iż źródłem katechezy jest Słowo Boże przekazane przez Tradycję i Pismo Święte (por. DOK 94 – 95), a historyczny charakter orędzia chrześcijańskiego zobowiązuje katechezę do troski, by historię zbawienia i działanie Boga w świecie ukazywać jako składającą się z trzech etapów (por. DOK 108, PDK 60).

Realizacja przywołanych norm i kryteriów przedstawiania orędzia ewangelicznego w praktyce posługi Benedykta XVI stała się przedmiotem zainteresowania dociekań badawczych ks. Damiana Pawła Dziuby w prezentowanej rozprawie doktorskiej.

Głównym problemem badawczym recenzowanej rozprawy jest ukazanie sposobu i zakresu prezentowania przez Benedykta XVI realizacji historii zbawienia podczas wygłaszanych katechez środowych. Uszczegóławiając problem Autor pragnął zwrócić uwagę na elementy Objawiania się Boga na przestrzeni historii, które zostały wyeksponowane przez papieża, w jaki sposób „prezentuje realizację Bożego planu zbawienia w słowie i działaniu Kościoła oraz w życiu i postawie wybranych świętych”. (s. 13)

Jako podstawowe źródło Autor obrał nauczycielską „działalność Benedykta XVI, ze szczególnym zwróceniem uwagi na wygłaszane przez niego katechezy” (s. 13) podczas śródowych audiencji generalnych, teksty homilii, przemówień, rozważań oraz dzieła papieża z okresu pontyfikatu i czasu przez papieżem. Do źródeł zalicza też dokumenty nauczania Kościoła, a wśród nich: Katechizm Kościoła Katolickiego, dokumenty Soboru Watykańskiego II, nauczanie papieża i dokumenty katechetyczne oraz literaturę przedmiotu obejmującą kwestie ukazane w pracy. (s. 16)

Jako metodę pracy Doktorant wskazuje analizę wygłaszanych katechez i pozostałych tekstów, a synteza posłużyła do ich uporządkowania, usystematyzowania i sformułowania wniosków.

Praca poprzedzona wykazem skrótów i wstępem wprowadzającym w problematykę historii zbawienia składa się z czterech logicznie wynikających rozdziałów zwieńczonych zakończeniem zawierającym wnioski oraz zestawem bibliografii.

Rozdział pierwszy (s. 17 – 33) przybliży objawianie się Boga w Starym Testamencie. Podzielony na dwie części w pierwszej podejmuje problematykę stwórczego działania Boga wyrażającą się w powołaniu do istnienia świata, natomiast w drugiej Bożą obecność w historii człowieka, interwencję Boga w historii narodu wybranego w oparciu o księgi historyczne, prorockie i wybrane psalmy. Rozdział drugi (s. 34 – 72) przybliży objawienie się Boga w osobie Jezusa Chrystusa. W pierwszej części podjęta została tajemnica Wcielenia od zwiastowania po Narodzenie Jezusa Chrystusa z ukazaniem roli Maryi w Bożym planie zbawienia. W drugiej części zostało przedstawione dzieło odkupienia dokonane przez mękę, śmierć i zmartwychwstanie. Rozdział ten został ubogacony analizą wybranych zagadnień związanych z problematyką objawienia się Boga w Jezusie Chrystusie zawartych w trzech tomach dzieła J. Ratzingera „Jezus z Nazaretu”. Rozdział trzeci (s. 73 – 151) został poświęcony środowisku historii zbawienia jakim jest Kościół – powszechny sakrament zbawienia. Składa się z czterech części podejmującymi: pierwsza - przymioty Kościoła: jeden, święty, powszechny, apostołski; druga - aspekt osobowy Kościoła: Tradycji i sukcesji apostołskiej, Kolegium Dwunastu, postaciom świętych Piotra i Pawła; trzecia - Kościół jako lud Boży: podejmuje problematykę Światowych Dni Młodzieży i Światowych Spotkań Rodzin; czwarta - Maryi w tajemnicy Kościoła, a wychodząc od prawdy Katechizmu Kościoła Katolickiego koncentruje się na przysługujących Jej tytułach. Rozdział czwarty (s. 152 – 200) koncentruje się na postaciach wybranych świętych Kościoła stanowiących kontynuację zbawczej misji Jezusa Chrystusa i

będących świadkami realizacji historii zbawienia w trzech częściach: czterech świętych pierwszych wieków Kościoła, czterech okresu średniowiecza i czterech innych, którym w swoim nauczaniu poświęcił miejsce Benedykt XVI. W zakończeniu Doktorant formułuje wnioski w odniesieniu do: niezbędności poznania i zgłębiania nauczania Benedykta XVI, wykorzystania nauczania w katechezie dorosłych, w szkolnym nauczaniu religii młodzieży, w tworzonych w parafii formacyjnych wspólnotach duszpasterskich.

Lektura rozprawy pozwala odnieść wrażenie, iż Doktorant zna dobrze źródła i literaturę przedmiotu. Umiejętnie postawił problem, poddał wnikliwej analizie, uporządkował oraz stworzył całościowy obraz rekonstruujący

II. Ocena formalna

Praca napisana jest poprawnie metodologicznie. Rozwój myśli jest jasny i uporządkowany. Język rozprawy jest komunikatywny. Każdy rozdział oraz paragraf otwiera krótkie wprowadzenie zapowiadające zagadnienie, które będzie podejmowane. Każdy z paragrafów wieńczy też krótkie podsumowanie. Brak tego w zakończeniu rozdziałów.

Przeprowadzane analizy czynione są w sposób kompetentny i wnikliwy świadczące o dobrej, pogłębionej znajomości problemu. Autor nie ogranicza się jedynie do relacjonowania kolejnych katechez, przemówień, homilii ale podejmuje problem z uwzględnieniem kontekstu wygłaszanej katechezy czy w powiązaniu z innym zagadnieniem.

III. Bibliografia

Bibliografia (s. 206 - 226) została ujęta w działach: Pismo Święte, dokumenty Kościoła i nauczanie papieży (poza Benedyktem XVI); nauczanie Benedykta XVI a w nim: dokumenty pisemne, katechezy środowowe, homilie, rozważania przed modlitwą Anioł Pański, przemówienia, orędzia, rozważania i inne wypowiedzi, teksty niemagisterialne; literatura przedmiotu.

IV. Wniosek

Rozprawa doktorska ks. Damiana Pawła Dziuby stanowi ważne opracowanie jednego z podstawowych źródeł katechezy.

Autor wykazał się opanowaniem warsztatu naukowego. Reprezentowany poziom refleksji naukowej zasługuje na uwagę. Wykazał się znajomością problemu, wnikliwym, jasnym i logicznym przedstawieniem zagadnień, zdolnością analizy i syntezy, formułowaniem wniosków.

Recenzowana praca spełnia wymagania stawiane rozprawom doktorskim przez Ustawę o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz stopniach i tytule w zakresie sztuki z dnia 14 marca 2003 r. Stawiam więc wniosek do Rady Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie o dopuszczenie ks. Damiana Pawła Dziuby do publicznej obrony rozprawy doktorskiej.

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'J. Pet'.